

Täysistunto

Torstai 18.2.2016 klo 15.59—20.29

2.4. Suullinen kysymys käräjäoikeusverkoston karsimisesta (Anna-Maja Henriksson r)

Suullinen kysymys SKT 11/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraava kysymys, edustaja Henriksson.

Keskustelu

16.50 Anna-Maja Henriksson r: Arvoisa puhemies, ärade talman! Minister Lindströms tingsrättsreform slår särskilt hårt mot de tvåspråkiga regionerna i vårt land. Förslaget kan faktiskt ha förödande konsekvenser med tanke på möjligheten att trygga den svenskspråkiga befolkningens språkliga rättigheter och med tanke på ett likvärdigt rättsskydd för alla.

Ministeri Lindström haluaa lakkauttaa 7 käräjäoikeutta, kanslian 9 paikkakunnalla ja istuntopaikan 14 paikkakunnalla. Yhteensä noin 30 paikkakunnalta lähtee nyt siis toimintoja. Muun muassa Keski-Pohjanmaan, Itä-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan käräjäoikeuksien lakkautuksista saatava säästö on todella minimaalinen. Oikeusturvan kannalta nämä lakkautukset ovat sen sijaan erittäin ongelmallisia. Välimatkat kasvavat, kansalaiset asetetaan eri asemaan riippuen asuinpaikkakunnastaan, ja näyttää siltä nyt, että keskustajohtoinen keskittämisinto saa jatkua perussuomalaisen suosiolla avustuksella. Miten, arvoisa ministeri Lindström, voitte selittää, että nyt haluatte tehdä näin? Onko tässä tehty ylipäänsä kielellisten vaikutusten arviointia?

Har man överhuvudtaget gjort språkliga konsekvensbedömningar? (Puhemies koputtaa)

Ja minkä takia tehdä (Puhemies koputtaa) tällainen ehdotus, kun kuitenkin ne säästöt ovat hyvin mikroskooppisia?

16.52 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä taustalla on se, minkä edustaja Henriksson vallan hyvin tietää. Tämän kehyksen aikana vuoteen 2019 mennessä tämän tuomioistuinten momentin määrärahat alenevat 16 miljoonalla eurolla. Tästä ratkaisuesityksestä, mikä nyt on, tulee tosiaan säästöä 5 miljoonaa euroa. Vielä jää gäppiä. Vaikka me olisimme tehneet viime vaalikaudella tämän ryhmän esityksen pohjalta 14 tai 17 käräjäoikeuden verkoston, niilläkään ei olisi päästy tähän 16 miljoonan euron säästöön. Se on ihan totta, että nämä säästöt ovat pieniä, mutta ne ovat tarpeellisia, jotta me pystymme pysymään kehyksessä, meidän rahat riittävät. Tämä on pyritty rakentamaan niin kattavasti kuin ikinä pystytään. Tämä alkuperäinen esitys oli 14 tai 17, ja nyt se oli 20. Se oli kovan väännön takana, ja uskallan puolustaa sitä. Se on alu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2016 vp

eellisesti kattava, ja siinä on otettu huomioon muun muassa matkat, etäisyydet, liikenneyhteydet ynnä muut tällaiset seikat. (Puhemies koputtaa) Ja kielituomarit on se tapa, millä vastataan sitten (Puhemies koputtaa) näihin ruotsinkielisten palveluihin.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan.

16.53 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kielituomarit ovat hyvä asia, mutta ne eivät yksinään riitä. Me tarvitsemme myös muuta henkilökuntaa, joka osaa palvella todella, todellisuudessa, myös ruotsin kielellä. Siitä meillä on paljon kokemuksia. Sen takia tässä tarvittaisiin kunnollinen kielellisten vaikutusten arviointi, mitä nyt ei ole ilmeisesti tehty.

Mutta, arvoisa puhemies, kärjäoikeuksien toimipisteiden lakkauttaminen johtaa alueellisesti hyvin todennäköisesti myöskin siihen, että asianajopalvelut vähenevät. Myös Suomen Asianajajaliitto ja Lakimiesliitto ovat tähän kysymykseen itse puuttuneet, ja heillä on suuri huoli siitä, että kansalaisten oikeusturva tästä huononee ja että paikkakuntien välillä syntyy suuria eriarvoisuuksia. Millä tavalla te aiotte huolehtia siitä, että oikeusturva pysyy korkealla myös asianajopalveluitten osalta koko maassa?

16.54 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nyt kun tämä asia lähtee eteenpäin, niin tähän perustetaan tällainen työryhmä, jonka tehtävä on katsoa sekä tämä hallinto, nämä toimet että sitten nämä toimitilajärjestelyt, ja sen työryhmän tehtävänä on myös tehdä se lopullinen hallituksen esitys, joka tulee tämän vuoden lopussa tai ensi vuoden alussa. Se katsoo nämä asiat. Tässä raportissa, missä oli tämä 14 tai 17, oli näitä vaikutuksia arvioitu, ja kyllä minulle on oikeusministeriön asiantunteva virkamieskoneisto hyvin seikkaperäisesti tästä asiasta tuonut esille, että nämä asianajopalvelut eivät ole vähentyneet niin paljon kuin on voitu kuvitella joissakin aikaisemmissa ratkaisuissa.

16.55 Juho Eerola ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ei ainoastaan, edustaja Henriksson, ruotsinkielisiltä paikkakunnilta suunniteltu leikattavan näistä kärjäoikeuksista, vaan myös Kotkasta suunnitellaan ihan samalla tavoin leikattavan, ja se on sentään ministerin oma kotimaakunta, että ei ainakaan voi syyttää, että kotia päin vetäisi.

Kysyisinkin sitten ministeri Lindströmilä, onko mahdollista, että harkitsisitte joitain korvaavia toimintoja esimerkiksi Kotkaan, mistä nyt ehkä leikataan.

16.56 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se on ihan totta, että on alueita, joilla osassa niistä toimipisteistä, joita nyt sitten suunnitellaan lakkautettavaksi, on pitkä vuokrasopimus — muun muassa Pietarsaaressa vuoteen 26 ja Kotkassa vuoden 22 loppuun asti. On selvää, että tässä siirtymävaiheessa tämä toiminta ei varmaan lopu silloin kello 24, vaan todennäköisesti näihin joitakin toimintoja jää. Se on tämän työryhmän tehtävä nyt katsoa, miten tätä asiaa tasapainotetaan niin, että näitä jutturuuhkia ei tule sitten näille, mitkä jäävät.

16.56 Johanna Ojala-Niemelä sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus on tosiaan ilmoittanut karsivansa kärjäoikeuksia kovalla kädellä, ja kyllä se on sel-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2016 vp

vää, että tässä lisätään kansalaisten alueellista eriarvoisuutta ja heikennetään oikeuspalvelujen saatavuutta. Lisäksi on näitä välillisiä vaikutuksia: käräjäoikeuksien työpaikkojen lisäksi lähtevät myös muut juridisen alan työpaikat niin asianajotoimistoissa kuin lakitoimistoissa, ja nämä matkat muodostuvat kohtuuttoman pitkiksi. Nämä pannaan kansalaisten maksettaviksi, ja työntekijät joutuvat nyt olemaan tien päällä. Tässä olisi ensin pitänyt selvittää nuo vuoden 2010 uudistuksen vaikutukset. Nyt näyttää siltä, että ensin on hutkittu ja ei ole lainkaan tutkittu.

Mutta kysyn teiltä, ministeri Lindström, kun tämä uudistus koski kaikkein kipeimmin Lappia — meiltä lähtivät sekä Tornioista että Kemistä käräjäoikeudet, ja lisäksi lappu pantiin muillekin luukuille: kun teidän puoluetoverinne Mäntylä on kuitenkin tuolta Meri-Lapin alueelta, (Puhemies koputtaa) niin kuulitteko te hänen vetoomuksiaan näitten käräjäoikeuksien säilymiseksi, vai tuliko niitä vetoomuksia edes?

16.57 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Voin kyllä vakuuttaa, että joka puolelta tuli vetoomuksia. Kuten sanoin, tämä on koetettu rakentaa niin tasapainoisesti kuin ikinä pystyttiin. Minä huomautan, että siellä oli pohjalla esitys, joko 14 tai 17, eikä kumpaakaan valittu, vaan valittiin se suurin mahdollinen, mikä pystyttiin tekemään. Minun mielestäni se oli enemmänkin voitto. Eli minä ymmärrän tämän, että sanotaan, että "kovalla kädellä" ja "miten oikeusturvan kanssa käy". Totta kai oikeusturva pitää tässä tilanteessa huomioida ja ottaa huomioon. Se on tämän työryhmän tehtävä, se katsoo, että nämä kaikki kriteerit täyttyvät tällä uudella, esitetyllä verkolla.

Kysymyksen käsittely päättyi.